

## **Muzikos ilgalaikio plano 5–6 klasių koncentrai pavyzdys**

Parengė Žydrė Jautakytė

**Dalykas: MUZIKA**

**Muzikos dalyko bendrasis tikslas 5-6 klasėse** – muzikos įvairovės suvokimas ir sąvokų įvaldymas.

**Klasės tikslas:**

**Klasė (koncentras):** 5-6 klasės

**Mokytojas:**

**Valandų skaičius metams: 30**

**Vertinimas:** (mokyklos nustatyta tvarka – 10 balų sistema ar įskaita)

Dirbama pagal: 2008 m. patvirtintą muzikos bendrąją programą pagrindiniam ugdymui

**Bendrosios programos:** įgyjamos nuostatos, gebėjimai, žinios ir supratimas.

	Veiklos sritys Kompetencija	Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
<b>Bendrosios programos</b>	<b>Dainavimas</b>	Vertinti įgytą muzikavimo patirtį ir siekti ją plėsti, dalytis su kitais.	<p>1.1. Tiksliai intonuojant dainuoti išmoktas vienbalses dainas ir (arba) atlikti ritmines deklamacijas.</p> <p>1.2. Dainos nuotaiką perteikti interpretacinėmis išraiškos priemonėmis.</p> <p>1.3. Mokytis dainuoti taikant įvairias strategijas. Su mokytoju ir mokiniais aptarti savo rezultatus, numatyti tobulinimosi būdus</p>	<p>1.1.1. Apibūdinti savo balsu ypatumus ir pasirinkti, kuriuo balsu – aukštu ar žemu – dainuoti, arba pasirinkti instrumentinę partiją, jei balsas pradėjo keistis (mutuoti).</p> <p>1.1.3. Žinoti ir taisyklingai atlikti muzikos kalbos elementus (žr. Turinio apimtis).</p> <p>1.2.1. Pasakyti ir paaiškinti pagrindinių interpretacinių raiškos priemonių paskirtį, emocinį krūvį, tuo remiantis sudaryti interpretacinį dainos planą.</p> <p>1.3.1. Žinoti dainavimo mokymosi strategijas.</p>

	<b>Grojimas</b>	Siekti tobulinti savo muzikavimo gebėjimus, jausti atsakomybę už atliekamų kūrinių skambėjimo tikslumą.	<p>1.4. Iš natų ir mintinai pagroti išmoktų solinių ir ansamblinių kūrinių perkusiniu ar melodiniu instrumentu.</p> <p>1.5. Grojant atsižvelgti į dinamikos, tempo, artikuliacijos niuansus.</p> <p>1.6. Mokytiis groti taikant įvairias strategijas. Su mokytoju ir mokiniais aptarti savo rezultatus, numatyti tobulinimosi būdus.</p>	<p>1.4.1. Apibrėžti solinio ir ansamblinio muzikavimo skirtumus.</p> <p>1.4.2. Teisingai vartoti muzikos kalbos elementus (žr. Turinio apimtis).</p> <p>1.5.1. Sudaryti ir tinkamais ženklais užrašyti interpretacinį instrumentinio kūrinio planą.</p> <p>1.5.2. Natų tekste atpažinti ir įvardyti interpretacinius ženklus.</p> <p>1.6.1. Žinoti mokymosi groti strategijas.</p> <p>1.6.2. Tobulinti grojimo įgūdžius mokytojo nurodytais būdais.</p>
	<b>Kūryba</b>	Siekti kūrybos originalumo. Tolerantiškai vertinti kitų kūrybą, išsakyti naudingų pastabų.	<p>1.7. Sukurti aiškios, paprastos struktūros kompoziciją (įprastomis ar netradicinėmis priemonėmis), atlikti ir paaiškinti savo sumanymą.</p> <p>1.8. Kuriant taikyti įvairias kūrybos strategijas, kontroliuoti kūrybos procesą, kritiškai vertinti savo darbą.</p>	<p>1.7.1. Kūrybai pasirinkti žinomas muzikos kalbos priemones (žr. Turinio apimtis).</p> <p>1.7.2. Nusakyti kūrybos proceso etapus (idėjos iškėlimas, apibūdinimas, priemonių parinkimas, užrašymas ir t. t.).</p> <p>1.7.3. Žinoti ir nusakyti darbo kompiuterių programa etapus.</p> <p>1.8.1. Žinoti kūrybos strategijas.</p> <p>1.8.2. Išklausius kitų vertinimus atsirinkti pagrįstus, pagal juos tobulinti kompoziciją.</p>

	<b>Pasirodymas</b>	<p>Ugdytis iniciatyvumą ieškant savo muzikinės raiškos galimybių.</p>	<p>1.9. Rasti galimybių pritaikyti savo muzikinės raiškos patirtį kitose pamokose ar mokyklos renginiuose (pvz., klasės vakarėlyje, mokyklos renginyje, mokyklos radijo stotyje, internete ir kt.).</p> <p>1.10. Rasti informacijos apie muzikinius renginius, interneto svetaines tinkamas kūrybai skelbti.</p> <p>Suplanuoti savo veiklą rengiantis pasirodymui.</p>	<p>1.9.1. Paašškinti, kuo siūlomas muzikos kūrinys pajvairintų ir pagražintų pamoką ar renginį.</p> <p>1.9.2. Išmanyti renginio organizavimo etapus, pasirinkti artimą veiklos barą pagal asmenines ypatybes.</p> <p>1.10.1. Pateikti mokyklos, klasės renginių tvarkaraštį, interneto svetainių sąrašą.</p> <p>1.10.2. Sudaryti detalų pasirengimo renginiui planą, numatyti reikiamas priemones.</p>
--	--------------------	---	--	--

	<p style="text-align: center;"><b>Muzikos klausymasis apibūdinimas ir vertinimas</b></p>	<p>Ugdyti skonį ir tolerantiškai vertinti įvairią muziką. Jausti atsakomybę už išsakomą nuomonę ar vertinimą.</p>	<p>2.1. Remiantis sukaupta patirtimi ir socialinių mokslų žiniomis apibūdinti klausomus kūrinius, siejant juos su sukūrimo laikotarpio ypatumais, vieta.</p> <p>2.2. Gretinant kelis kūrinius įvairiais požiūriais (aranžuotės, atlikimo, originalumo ir kt.) įvertinti jų skirtumus, išskirti labiausiai patikusį, pagrįsti nuomonę.</p> <p>2.3. Įvairiais būdais tikrintis muzikos suvokimo kokybę, išsakyti nuomonę taisyklinga kalba, vartojant tikslias sąvokas.</p>	<p>2.1.1. Išvardyti ir teisingai užrašyti nagrinėtų populiariosios muzikos krypčių pavadinimus, nurodyti laikotarpį.</p> <p>2.1.2. Naudojantis pateikčių rengimo programa parengti pasirinktos muzikos stilistinės krypties pristatymą.</p> <p>2.1.3. Išgirsti ir taisyklingai įvardyti muzikos kalbos ir išraiškos priemonės (žr. Turinio apimtį).</p> <p>2.2.1. Paašškinti kūrinio pobūdį ir keliamas emocijas susieti su konkrečių išraiškos priemonių panaudojimu.</p> <p>2.2.2. Išdėstyti pagal patikimą kelis išklausytus kūrinių fragmentus ir pagrįsti nuomonę vartojant muzikos sąvokas.</p> <p>2.3.1. Žinoti ir paašškinti reikiamas muzikos sąvokas.</p> <p>2.3.2. Išklaudyti mokytojo ir draugų išsakomas nuomones.</p>
--	--	---	---	---

	<b>Muzika socialinėje kultūrinėje aplinkoje</b>	<p>Suprasti, kad kiekvienai emocinei būsenai ar nuotaikai yra sava muzika.</p>	<p>3.1. Remiantis patirtimi ir kitų sričių žiniomis analizuoti šiuolaikinio muzikinio pasaulio ypatumus, subkultūrų atsiradimą ir ypatumus. Paaiškinti, kaip muzika veikia kasdienybę.</p> <p>3.2. Mokantis muzikos naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, informacinėmis komunikacinėmis priemonėmis. Apibūdinti savo išgyvenimus klausant, atliekant ir kuriant muziką.</p>	<p>3.1.1. Remiantis patirtimi nustatyti, kada, kur, kokia muzika tinka.</p> <p>3.1.2. Rasti senųjų epochų ir nūdienos muzikinių tradicijų panašumų.</p> <p>3.1.3. Apibūdinti populiariosios muzikos žvaigžių bruožus.</p> <p>3.1.4. Žinoti muzikos informacijos šaltinius (Muzikos enciklopedija, Muzikos terminų žodynas, žurnalas Muzikos barai, skyreliai kituose leidiniuose, radijo ir televizijos laidos ir kt.; interneto svetainės).</p> <p>3.2.2. Ieškoti įdomiausių įvairių atlikėjų internetinių svetainių, dalytis informacija.</p> <p>3.2.3. Apmąstyti ir nurodyti mėgstamiausią</p>
--	---	--	--	---

**Turinys**, kurį mokiniai įsisavindami mokiniai ugdysis aukščiau aprašytus gebėjimus.

**Dainavimas:** A–d2 apimties įvairių nuotaikų autorinės ir liaudies dainos, žaidimai, sutartinės, kanonai. Parenkamos antrą balsą turinčios *ostinato* pobūdžio dvibalsės dainos, mažai disonansų turinčios sutartinės. Repertuare turėtų būti dainų, iliustruojančių šiame ugdymo konkrece išmokstamus muzikos kalbos elementus.

**Grojimas:** nedidelės apimties dainos iš dainavimo repertuaro. Vienas du sudėtingesni autoriniai kūriniai išmokstami mintinai. Klasės lygį atitinkantys (pagrindinių harmonijos funkcijų) daugiabalsiai (3–4 balsų) kūrinėliai.

**Muzikos klausymasis:** repertuaras, iliustruojantis ir padedantis suvokti įvairių stilių ir žanrų kūrinius (pvz., įvairūs šokiai, dainos, maršai, pjesės, stambesni įvairių stilistinių laikotarpių kūriniai, įvairių kultūrų muzikos pavyzdžiai) ir tinkamai vartoti atitinkamas muzikos kalbos sąvokas. Tų pačių muzikos kūrinių pravartu klausytis keletą kartų, keliant skirtingas užduotis.

**Ritmika:** parodyti muzikos kūrinio pulsą jį beldžiant, plojant ar judant. Įvairūs daugiabalsiai ritminiai (pvz., trečias balsas *ostinato* sudėtingesnis antras balsas ir judrus pirmas balsas) pratimai. Atliekami koordinaciją lavinantys kūno ritmikų pratimai.

**Melika:** judesiu, piešiant ar kitaip nustatyti ir iliustruoti atliekamos melodijos judėjimo kryptį. Pagal rankų ženklus ar kita pasirinkta metodika solfedžiuojamos įvairios slinkty's vokalinei klausai ir intonacijai lavinti. Mažorinės ir minorinės dermių struktūra ir laipsniai, alteracijos ženklai. Melodijų tipai (vokalinio ir instrumentinio tipo melodijos).

**Išraiškos elementai:** dinamikos, tempo, artikuliacijos, instrumentuotės, harmonijos (klasikinė, šiuolaikinė, džiaz) sąvokos.

**Formos:** dramaturginiai kūrinio procesai: pradžia, vystymas ir pabaiga, įtampa ir atoslūgis. Periodo, paprastosios ir sudėtinės dviejų, trijų dalių, variacijos, rondo, kupletinė, kanono, fugos formos. Kūrybinės užduotys nurodyta forma.

**Stiliai ir žanrai:** stiliaus (istoriniai stiliai, stilistinės kryptys, populiarieji stiliai) sąvokos. Dainų rūšys, šokiai, maršas; koncertiniai ir sceniniai žanrai: simfonija, koncertas, opera, baletas ir kt.

**Muzikos instrumentai:** etniniai instrumentai (pagrindiniai Lietuvos etniniai instrumentai – kanklės, lamzdelis, skudučiai, armonika ir kt.); būdingiausi kitų analizuojamų muzikinių kultūrų instrumentai (pvz., afrikietiški būgnai, Indijos sitaras, tabla, tambūras, Kinijos gongai, Tibeto trimitai, liutnios, būgnai; Indonezijos gamelano ansamblis ir kt.).

**Atlikėjų sudėtys:** orkestrų rūšys, instrumentiniai ir vokaliniai ansambliai, chorų rūšys.

<b>Eil. nr.</b>	<b>Pamokų ciklai (turinio etapai)</b>	<b>Pamokos. Laiko proporcijos veikloms</b>	<b>Veiklos gairės</b>	<b>Resursai</b>	<b>Integracija</b>	<b>Pastabos</b>
1.	Įvadas	1-2 pamokos	Įsivertina muzikinius gebėjimus, išsiaiškinama mokinių patirtis ir žinios, aptariama metų veikla, turinys, vertinimas, bendrosios taisyklės...	Diagnostinės užduotys mokinių pasiekimų lygiui įvertinti. Atmintinė mokiniui.	<i>Integraciją planuoti tikslinga pasitarus su kitų dalykų klasės mokytojais.</i>	<i>Čia įrašomos plano pasikeitimų priežastys ir taisymai</i>
2.	Kas yra muzika, kas ją kuria ir atlieka.	7-9  Dominuojančios veiklos: muzikos klausymasis, tiriamasis darbas.	Pakartojama pradinių klasių medžiaga. Išsiaiškintos kompozitoriaus ir atlikėjų funkcijos. Pristatomi muzikos atlikimo būdai ir atlikėjų sudėtys: solistas, ansambliai, chorai, orkestrai, jų rūšys. Apibūdins garso išgavimo būdus, instrumentų šeimas. Mokiniai gebės iš klausos atskirti ir įvardyti atlikėjų sudėtį; žinos, kokie šiuo metu Lietuvoje žymiausi atlikėjai, kompozitoriai.	Muzikos klausymosi ir vaizdo aparatūra. Garso ir vaizdo įrašai.		
3.	Muzikos funkcijos –	7-9  Muzikos	Kokią vietą mūsų gyvenime užima muzika. Kada ir koku tikslu ji skamba. Pristatomi	Muzikos klausymosi ir		

	kam, kada ir kokia muzika skamba	klausymasis, dainavimas, grojimas, kūryba	<p>muzikos kūrinių žanrai: šokiai, dainos, maršai, koncertiniai kūriniai (simfonija, sonata, preliudija ir fuga, pjese ir kt.).</p> <p>Mokiniai gebės įvardyti muzikos kūrinio nuotaiką, ją apibūdinti savais žodžiais, iš klausos atskirs ir įvardys kūrinio žanrą, nusakys paskirtį. Tiksliai intonuodami ir išraiškingai išmoks padainuoti 3-4 dainas, pagroti instrumentinį šokį ir ištrauką iš kompozitoriaus kūrinio (V. A. Mocarto „Koks garsas“). Mokiniai sukurs pasirinktos apimties ir užrašymo (grafinė ar tradicinė partitūra) kūrinių ir jį atliks.</p>	<p>vaizdo aparatūra.</p> <p>Garso ir vaizdo įrašai, muzikos instrumentai.</p>		
4.	Lietuvių liaudies ir pasaulio muzika	<p>8-10</p> <p>Dominuojančios veiklos:</p> <p>Dainavimas, grojimas, kūryba, pasirodymas</p>	<p>Mokiniai susipažins su Lietuvos regionų liaudies muzika ir tradicijomis, palygins ją su kitų pasaulio tautų muzikos pavyzdžiais (Afrikos, aborigenų, japonų, rusų, indų ir kt.).</p> <p>Gebės iš klausos įvardyti, kokiam Lietuvos regionui ar kokiai pasaulio tautai priklauso skambanti daina ar instrumentinis kūrinys, įvairys lietuvių liaudies ir kitų tautų muzikos panašumus ir skirtumus. Išmoks tiksliai intonuodami padainuoti kelias sutartines,</p>	<p>Muzikos klausymosi ir vaizdo aparatūra.</p> <p>Garso ir vaizdo įrašai su pasaulio tautų ir lietuvių liaudies muzika.</p> <p>Muzikos</p>		

			dzūkišką ir žemaitišką dainą, pagroti „Trepšiuką“. Išmoks afrikietišką žaidimą. Surengs klasės koncertą. Sukurs kelias kompozicijas (ritminę, melodinę ir melodiją su ritminiu pritarimu).	instrumentai (dūdelės, skudučiai, perkusiniai).		
5.	Apibendrinimas	3 Dominuojančios veiklos – Pasirodymas, vertinimas	Aptariami koncerto vertinimo kriterijai. Sudaroma pasirodymo programa. Atliekamas apibendrinamasis testas žinioms patikrinti.	Diagnostinės užduotys gebėjimų raidai (pasiekimų augimui) pamatuoti.		Klasės koncertas.

**Antras ilgalaikio plano 5-6- klasei variantas.**

<b>Eil. nr.</b>	<b>Pamokų ciklai (turinio etapai)</b>	<b>Pamokos. Laiko proporcijos veikloms</b>	<b>Veiklos gairės</b>	<b>Resursai</b>	<b>Integracija</b>	<b>Pastabos</b>
1.	Įvadas	1-2 pamokos	Įsivertina muzikinius gebėjimus, aptariama metų veikla, turinys, vertinimas,	Diagnostinės užduotys mokinių pasiekimų lygiui	<i>Integraciją planuoti tikslinga</i>	<i>Čia įrašomos plano pasikeitimų</i>

			bendrosios taisyklės...	įvertinti. Atmintinė mokiniui.	<i>pasitarus su kitų dalykų klasės mokytojais.</i>	<i>priežastys ir taisymai</i>
2.	Lietuvių liaudies muzika	8  Dominuojančios veiklos: dainavimas, grojimas, muzikos klausymasis	Pristatomi vokalinės muzikos žanrai, jų būdingi bruožai ilustruojant muzikos pavyzdžiais. Mokiniai mokosi atskirti iš klausos skirtingus žanrus, įvardyti ypatybes. Dainuojamos dainos, mokiniai pasiūlo, kokią iš populiarių dainų norėtų išmolti.			
3.	Pasaulio tautų muzika	5-7  Muzikos klausymasis, dainavimas, grojimas, tiriamasis darbas	Grojama keli populiariosios muzikos kūriniai, (paruošiamos klasės lygi atitinkančios aranžuotės). Klausomasi ir analizuojami Lietuvos ir užsienio atlikėjų kūriniai. Kuriama instrumentinė kompozicija kompiuterine programa.			
4.	Muzikos kūrybinių	5-6	Klausomasi ir atliekama	Įvairios muzikos		

	sandara	Dominuojančios veiklos: Muzikos klausymasis, kūryba	įvairių žanrų muzika. Nuolat lyginant įvairaus sudėtingumo kūrinius bandoma surasti kokybiškos muzikos požymius. Rašomas tiriamasis darbas apie muzikos paskirtį ir funkcijas. Aptariami ir sutariami darbo vertinimo kriterijai.	įrašai. Video koncertų medžiaga.		
5.	Pramoginiai, koncertiniai ir sceniniai žanrai	6-8 Muzikos klausymasis, dainavimas, grojimas				
5.	Apibendrinimas	4 Dominuojančios veiklos –  Pasirodymas, vertinimas	Aptariami koncerto vertinimo kriterijai. Sudaroma pasirodymo programa. Atliekamas apibendrinamasis testas žinioms patikrinti.	Diagnostinės užduotys gebėjimų raidai (pasiekimų augimui) pamatuoti.		Klasės koncertas.